

racisme, forestillinger om visse menneskeracers overlegenhed over for andre samt de diskriminerende handlinger, der knytter sig til sådanne forestillinger. Racisme bygger på den opfattelse, at menneskeheden kan inddeles i racer, som ikke bare har forskellige fysiske kendetegn, men også forskellige psykiske og moralske egenskaber, og at der eksisterer et hierarkisk forhold imellem disse, således at visse racer er andre overlegne (semenneskeracer). En del sådanne antagelser vandt indpas i 1700- og 1800-t.s vestlige videnskab, men også før er idéer om racer og racistiske holdninger forekommet. En tro på visse racers overlegenhed over andre er ikke kun et europæisk fænomen, og racediskrimination er blevet praktiseret af og over for alle slags folkeslag verden over.

En mere systematiseret racistisk teori lanceredes bl.a. af den franske forfatter og diplomat Joseph-Arthur de Gobineau (1816-82) i *Essai sur l'inégalité des races humaines* (1853-55), der byggede på historiske, antropologiske og lingvistiske studier. Gobineau mente, at der var tre racer, den gule, den sorte og den hvide. Han mente, at race var en afgørende faktor i samfundsudviklingen, og at dekadence i et samfund skyldtes raceblandinger. I England gjorde Robert Knox (1833-69) sig til talsmand for, at de to racer sakserne og slaverne lå øverst i et hierarki af racer, mens fx jøder var disse underlegne (*Races of Men*, 1850). Mange af disse teorier blev først forkastet i midten af 1900-t. men spiller dog stadig en rolle på trods af udbredt enighed om at fordømme dem.

Den samfundsvidenskabelige og historiske forskning har i mange tilfælde peget på, at racisme og raceideologi har været knyttet til bestemte relationer mellem forskellige grupper i en befolkning og ofte til interesser af økonomisk og politisk art, således at racismen har legitimeret en dominerende gruppes undertrykkelse af andre ved at regne disse for mindreværdige; et eksempel er jødeforfølgelserne gennem tiderne (seantisemitisme og holocaust). Racisme kan imidlertid ikke forklares ud fra enkelte faktorer af økonomisk eller politisk art, men har yderst sammensatte årsager. Den kommer til udtryk såvel blandt enkeltpersoner som mellem grupper af individer. En *institutionaliseret* racisme, som indebærer, at forestillinger om raceforskelle og tilsvarende forskelsbehandling er indbygget i et lands lovgivning og administrative praksis, kendes fra det nationalsocialistiske styre i Tyskland før og under 2. Verdenskrig og fra raceadskillelsen i Sydafrika (se apartheid). Fra 1700-t. blev slaveriet og slavehandelen retfærdiggjort med henvisning til de sortes racemæssige underlegenhed. Også bekæmpelsen af indianerne i USA i 1800-t. blev

Alle mennesker er lige

Giv et referat af teksten.

Skriv derefter din mening om vold, fremmedhad og racisme.

»Vi må have folk til at forstå, at alle mennesker er lige«

I Folkeskolen kan de være grove - især drengene - de ved ikke ret meget om de fremmede, siger Sara.

SOS-RACISME

Sara, der lige er fyldt 17 år, har været med i SOS-Racismes afdeling i Randers siden sidste sommer.

»Jeg kom med via en veninde. Interessen havde jeg i forvejen, fordi jeg er adopteret fra Bangladesh. Jeg har selv haft nogle ubehagelige oplevelser og

har måttet skifte skole, fordi det blev for slemt«, fortæller hun.

»På en eller anden måde må vi have folk til at forstå, at alle folk er lige, uanset hudfarve, religion osv.

Alle de myter og fordomme. For eksempel om hvor mange fremmede, der er, og at de er skyld i arbejdsløsheden. Det passer jo overhovedet ikke.

Egoister

Jeg forstår simpelthen ikke de folk, der er efter indvandrere. Det er egoister, der kun tænker på sig selv. De sætter sig slet ikke ind i, hvorfor folk flygter fra deres eget land.

Og at nogen kan have noget imod de fremmedarbejdere, som vi selv har bedt om at komme hertil, er helt vildt«.

Sara og de andre aktive i SOS-Racisme gør, hvad de kan for at få det rigtige billede af indvandrede og flygtningene frem. I Randers - og andre byer - går de engang imellem på gaden i myldretiden - taler med folk, sælger badges og uddeler materialer. De arrangerer møder, skriver læserbreve til aviserne - og forsøger i det hele taget at give et bidrag til debatten, når der er lejlighed til det.

De mødes med hinanden og med medlemmer

ra andre byer og de delta-
et internationale ar-

*Hvordan er holdnin-
en til jer, når I er på ga-
len?*

»Klart positiv. Vi var
or eksempel ude sidste
ordag, og da fik vi kun to
egative bemærkninger«.

drengene er værst

*Hvordan har unge det
med de fremmede?*

»I folkeskolen er de tit
rove. Men de ved ikke ret
leget. Det er mest noget
ied at slynge fordomme
d. »De tager vores arbej-
e« »de tager vores pi-
og den slags. På
gymnasiet er det ikke så
e. »Der har de fleste
låske sat sig lidt mere ind
tingene.

Det er drenge, der er
ørst. Jeg har aldrig selv
eret ude for piger, der
ar sagt eller gjort noget.
låske en lille antydning,
en ikke mere. Jeg tror, at
ger og kvinder er mere
umanistiske. Der er også
est piger med i SOS-Ra-
sme, i miljøorganisatio-
erne og alle andre steder.
Men da jeg forleden tal-
på gymnasiet, hvor jeg
ir, og opfordrede folk til

at hjælpe med ved en fest,
som vi holder 21. marts,
meldte en masse drenge
sig. Det er lækkert.

Vold virker negativt

*- Er der rigtige racister i
Danmark?*

»Nogle af dem i Den
Danske Forening er - og
der er nok også andre,
men ikke så mange.

De mennesker, der er
imod de fremmede er det
mest, fordi de tror på alle
de usandheder, der bliver
sagt, tror jeg. De ved sim-
pelthen for lidt.

Man kan godt være
bange for, at vi kommer til
at opleve voldelige raci-
stiske og nazistiske optø-
jer, som dem, der fornylig
har været i Lund i Sverige
og i Tyskland.

Men jeg tror nu, at de
snarere får folk til at våg-
ne op og tage stilling for
de fremmede. For vold
virker negativt på de fleste
danskere,« siger Sara.

Kirsten Wulff

*Der er ikke så mange rigtige
racister i Danmark, mener
Sara. Problemet er, at folk
tror på alle de usandheder,
de hører om de fremmede.*

Tusind stykker

Man sir' at over skyerne er himlen altid blå
Det kan være svært at forstå når man ikk' kan se den
Og man sir' at efter stormens pisker, kommer solen frem
Men det hjælper sjældent dem der er blevet våde

For når vennerne forsvinder og når livet er betrængt
Ser man alt med ganske andre øjne
Man øver sig og bliver langsomt bedre til at se
og skelne mellem sandheder og løgne

Man siger jo at det der sker er altid godt for noget
Troen har vi fået for at bruge den
Man sir' så meget, men ved så lidt når angsten den har fat
Sjælen mærker illusionen briste

For når vennerne...

Alting kan gå itu
Et hjerte kan gå i tusind stykker
Kaldte du mig for ven engang
Så er jeg her nok endnu

Mmmmmm...

For når vennerne...

For når vennerne...

Alting kan gå itu
Et hjerte kan gå i tusind stykker
Kaldte du mig for ven engang
Så er jeg her nok endnu

Alting kan gå itu
Et hjerte kan gå i tusind stykker
Kaldte du mig for ven engang
Så er jeg her nok endnu
Kaldte du mig for ven engang
Så er jeg her nok endnu
Kaldte du mig for ven engang
Så er jeg her nok endnu

Farvel, Marita

«Er to gram hasj verdt å dø for?»
Lillesøsterens sms-melding nådde aldri Marita. På vei til Skien kjørte den rusede sjåføren (20) av veien.

Marius Sandvik
Søndag 08.08.2004, 12:56
oppdatert 11:22

HERRE (Dagbladet): Jeanette Danielsen (16) kommer aldri til å glemme tekstmeldingen hun sendte natt til lørdag 17. juli.

- De skulle til Skien for å kjøpe to gram hasj. Jeg sendte henne en tekstmelding fordi jeg fikk en veldig dårlig følelse da de kjørte av gårde. Sjåføren hadde kjørt villmann tidligere på dagen, og han hadde drukket mye alkohol og tatt tabletter, sier Jeanette til Dagbladet.

- Men Marita ble med da han lovet å kjøre forsiktig. Meldingen min fikk hun aldri, forteller søsteren.

I et veikryss på Voldsveien mellom Herre og Skien fikk bilen skrens. Den rusede bilføreren prøvde å rette opp bilen, men hadde så stor fart at bilen på nytt fikk skrens på motsatt side og ble slynget ut av veien, der den traff et tre med voldsom kraft.

Ifølge vitner skal bilen ha holdt over 150 km/t.

Sjåføren og en 17 år gammel gutt i baksetet fikk bare lettere skader. Marita Danielsen døde på Ullevål universitetssykehus lørdag kveld.

Kamp på liv og død

Det har ennå ikke helt gått opp for Jeanette at storesøster er borte for alltid.

Hun og foreldrene Geir og Wenche Danielsen snakker om sorgen over å ha mistet sin datter i håp om at andre kan reddes fra å møte samme skjebne.

De er også enormt frustrert og forbanna over at gjerningsmannen, som har flere lovbrudd på rullebladet, slapp varetektsfengsling.

- Det er en hån mot oss som pårørende at han slipper ut av fengsel. Han har begått en rekke lovbrudd tidligere, han har drept vår kjære Marita, og han er utvilsomt også en fare for andres sikkerhet. Det er bare ikke riktig at de kriminelle beskyttes av rettssystemet vårt på denne måten, mener Geir Danielsen.

De siste åra har han og kona kjempet en innbitt kamp for å holde døtrene sine unna et stadig voksende narkotikamiljø i hjemkommunen Herre.

Faren oppsøkte selv miljøet rundt påsketider med advarsler om å holde seg unna jentene hans. Han

VED SYKEHUSSENGA: Far og mor tar et siste farvel med sin datter på Ullevål sykehus.
Foto: Privat

FARVELKYSS: Søsteren Veronica (23) kysser Marita et siste farvel på Ullevål sykehus.
Foto: Privat

mener miljøet styres av frykt, og at den eneste måten å få gjort noe med det, er å ta saken i egne hender.

Ifølge ham selv er han blitt drapstruet fire ganger av personer i miljøet.

- Jeg vet ikke om jeg klarer denne kampen lenger. Jeg har mistet den ene datteren min, og er livredd for å miste mine to andre. Livslysten er helt borte, og alt jeg klarer å tenke på, er at han som kjørte, en av dødens håndlangere, må få sin straff. Dette er blitt en kamp på liv og død for meg og familien, sier faren.

Familien har fått en strøm av sympatierklæringer på telefon og mail siden datteren ble drept.

Selvmondsforsøk

Allerede som 14-åring fikk Marita spiseforstyrrelser. Etter hvert kom hun i dårlig selskap.

- Psykiatrien gjorde ikke annet enn å ^{fedre} fire henne med piller, og det førte henne inn i dopmiljøet på søken etter sterkere midler. I fjor høst svevde hun mellom liv og død etter å ha prøvd å ta sitt eget liv. Da hadde hun nylig fått utskrevet 172 tabletter på resept. Hva er det for en behandling? undrer faren.

Moren forteller stille om alle de gode minnene fra Marita:

- Hun var en utrolig aktiv og positiv jente. Hun har alltid vært glad i ^{prise} hester, og det førte henne inn i dopmiljøet på hest som sjuåring! Hun ble telemarksmester i diskodans i 1999, og de siste månedene før hun døde så hun virkelig lyst på livet. Hun skulle ta opp igjen studiene og komme seg ^{høst} ^{lån} ^{veit} ^{unna} dopmiljøet, sier moren med skjelvende stemme.
- Jeg tenker på alt vi ikke fikk fortalt henne. Det er sorg, fortvilelse, ^{vrede} sinne, selvbekreidelse, et evig kaos i hodet mitt, sier faren gråtende.

Trøst hvis historien kan hjelpe

Moren mener mange foreldre ikke skjønner eller vil innse at barna deres tar stoff.

- **Prat ut med barna, få en åpen dialog og vis at dere bryr dere om dem, sier hun - med håp om at deres historie kan hjelpe noen andre til å komme seg ^{ved} ^{brøder} ^{våk} ^{unna} dophelvetet.**

Søsteren Jeanette, som selv venter på å komme inn til rehabilitering på Tyrili, mener mange i nærmiljøet har fått seg en solid vekker. ~~våk~~ ^{våknet} ^{op}

- Det er mange som er innstilt på å komme seg bort fra rusen, mens enkelte gir fortsatt faen. Jeg har i hvert fall bestemt meg for aldri å ta noe mer. Marita var både ei ^{en} søster og ei ^{en} bestevenninne for meg, og hun skal ikke ha dødd forgjeves, sier Jeanette.

- Det er en trøst dersom dette kan hjelpe andre, men jeg er redd folk glemmer fort, sier moren. Hun er stolt over at Marita allerede har bidratt til å redde liv.
- Hun donerte bort organer, så jeg vet at hjertet hennes lever videre i en annen person. Håper det får leve lenger enn Marita gjorde.

Marita

Første gang jeg så deg, det var en sommerdag
der du kom springende var du så glad.
Ditt lange mørke hår, det blåste vilt i vind'n
og jeg husker at jeg ønsket du var min.
Og slik ble det også, for en liten stund.
Jeg husker at jeg svedde, jeg hadde gjort et funn.
Men du ville leve livet du ville være fri, og da sommer'n dro
ja da var alt forbi.

Refr:

Farvel Marita, farvel og takk for det du gav.
Våre planer de ble det ikke noe av, men takk, takk Marita.

hurtig
Åra gikk fort, men jeg glemte aldri deg
og en dag sto du der foran meg.

Du rakte fram din arm, full av sprøytstikk å sa;
gi meg til mat du kjente meg ikke da. *du har ikke hende mig*

Jeg sa navnet ditt i det, du tok den pengene som du fikk.

Du klarte ikke si 'no', men du gråt i det du gikk.

Å idag rett før konserten leste jeg i en avis,
du vakke med stod det i en notis. *at du var død, stod det i en notis*

Refr:

Farvel Marita, farvel og takk for det du gav.
Våre planer de ble det ikke noe av, men takk, takk Marita.

Jeg klarte ikke sitte, jeg måtte ut å gå.

For jeg kjente tårer presse på.

Men de ble skjult i høstregn, og glad er jeg for det.

For mine tårer de får ingen se.

Det begynte med et blås bare for å ha det gøy. *sjout*

Prisen du betalte, den ble nok altfor høy.

Det bildet jeg vil huske, det er fra den sommerdag, da du kom
springende å var så glad.

Refr:

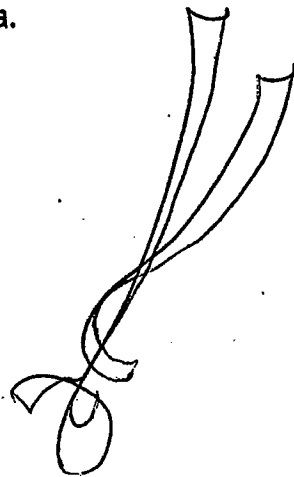
Farvel Marita, farvel og takk for det du gav.
Våre planer de ble det ikke noe av, men takk, takk Marita.
Farvel Marita...

Fagervik, Hans Inge

(Fra albumet

Hei, her e' a)

1999

kald det kærlighed

af Lars Lilholt

kald det kærlighed
kald det lige hvad du vil
der findes ingen ord
ingen ord der helt slår til
kald det lige hvad du vil

fortæl mig ikke hvad jeg skal og bør
fortæl mig om dig selv hvis du tør
gi' mig frit valg
og gi' mig et hjerte jeg kan røre
gi' en chance ved at tale før du går
det du fortier slet ingen chance får

kald det kærlighed

vi to kan overleve næsten alt
undtaget det der aldrig rigtigt blev fortalt
ta' mig ikke som et gidsel
ta' mig helt og ikke halvt
for at elske rigtigt skal jeg være nøgen
den drøm der kun forbli'r en drøm er en løgn

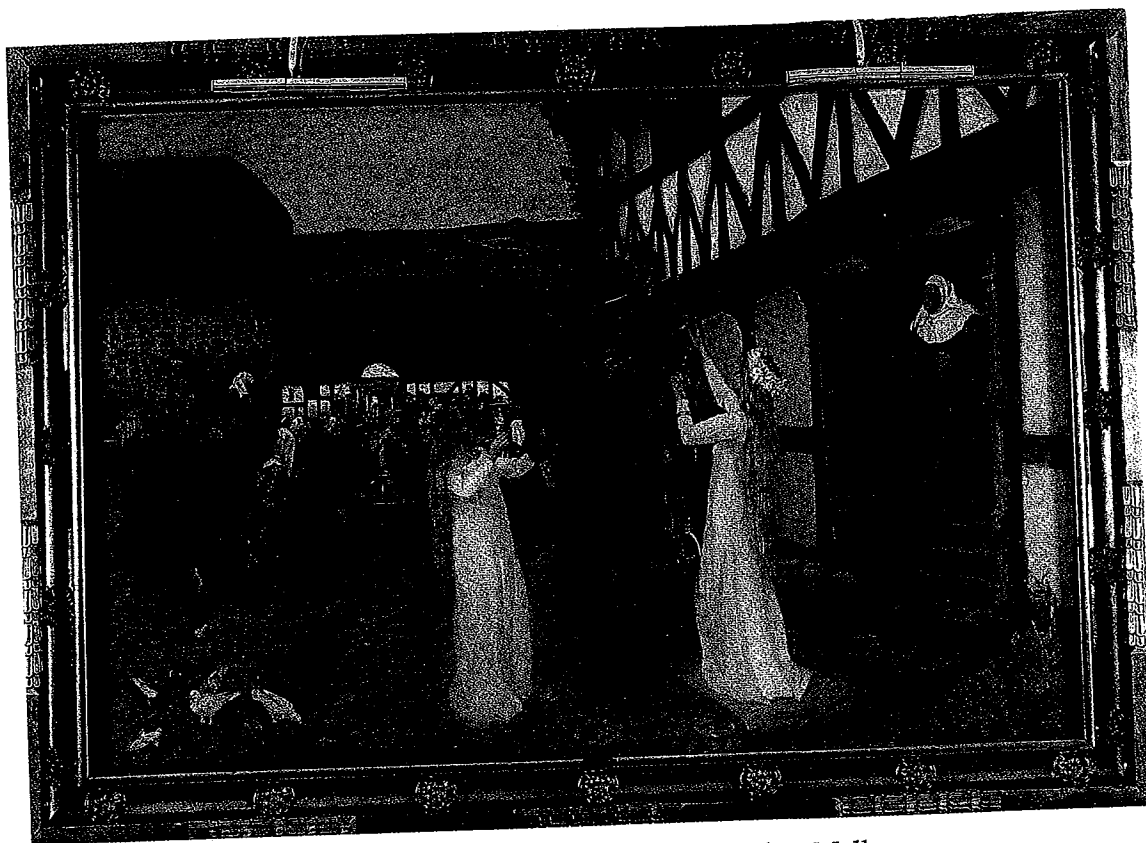
kald det kærlighed

lad mig være lidt alene med mig selv
jeg vil ha' dig alligevel
jeg vil ha' en gave
ingen handel ingen gæld
det er for let at gå fra kærlighed til had
lad os prøve at skille det ad

kald det kærlighed

EBBE SKAMMELSØN

- 1 Skammel bor i Ty,
både rig og øvert kåd;
så høviske haver han sønner fem,
de to for's ilde ad.
*Fordi træder Ebbe Skammelsøn
så mangen sti vild.*
- 2 Ebbe han tjener i konningens gård
både for guld og fæ;
Peder hans broder lader bygge et skib,
han rejser op sejletræ.
- 3 Midt udi den gården
der aksler han sin skind;
og så går han i højeloft
for jomfru Lucelille ind.
- 4 „Hil sidder I, jomfru Lucelille,
I syr hr. Ebbe klæ'r:
hr. Ebbe tjener i konningens gård
han spotter eder og hæder.“
- 5 Det svared jomfru Lucelille,
og svared hun for sig:
„Han spotter ingen stolt jomfru,
end halve sider mig.“
- 6 „Står op, jomfru Lucelille,
I giver mig eder tro!
Det vil jeg for sandingen sige,
dette Ebbe døde i fjor.“
- 7 Svared det jomfru Lucelille,
og svared hun for sig:
„Halve mere skade får I deraf,
end jeg venter mig.“
- 8 „Hør I det, jomfru Lucelille,
giver Peder eders tro!
Det vil jeg for sandingen sige,
det Ebbe døde i fjor.“
- 9 Drukke de det fæstensøl
og end den samme nat;
brylluppet end før månedsdag,
de rådtte det iså brat.
- 10 Det var Ebbe Skammelsøn,
han vågned om midjenat;
og siger han sin næste svend
af sin drøm så brat.
11. „Mig tott', at min stenstue
stod al i lysen luel
der brændt' inde min kære moder
og så min skønne jomfru.“
- 12 „Det I tott', eders stenstue
stod al i røden glød:
det er: Peder, eders broder,
har bryllup med eders fæstemø.“
- 13 Det var Ebbe Skammelsøn,
han ind for kongen gik;
beder han sig orlov,
så bradelig han det fik.
- 14 Det var Ebbe Skammelsøn,
han kom ridendes i by:
„Hve'n er dette møgle folk,
her er samlet af ny?“
- 15 Svared det den lille mø
alt i sin kjortel rød:
„Det er Peder, eders broder,
har bryllup med eders fæstemø.“
- 16 Det var Ebbe Skammelsøn,
han vilde af gården ride;
hans moder og hans søster' to
de bad ham holde og bie.

Ebbe Skammelsen i bryllupsgården Maleri af Agnes Slott-Møller

17 „Hør I det, kære moder,
I lader mig nu ride!
og bier jeg i aften,
I træder det, me'n I leve.“

18 Den ene sin søster gav han guldbrase i bryst,
den anden guldringen af hånd;
det havde han jomfru Lucelille agtet,
han tjente i fremmed land.

19 Hans fader bad hannem i salen gå,
sidde af de øverste bænke;
hans moder fik ham kande i hånd,
bad ham gå at skænke.

20 Skænkte han den brune mjød
og så den klare vin;
hver tid han til bruden så,
da randt ham tår å kind.

21 Mælte det de fruer
alt å de øverste bænke:
„Hvi mon Ebbe Skammelsøn
så sørgendes gå at skænke?“

22 „I æder og I drikker
mjød og klaren vin!
Alt få I andet at tale
end om sorrigen min.“

23 Sildig om den aften,
rimen han faldt å;
og det da var den unge brud,
hun skulle til sengen gå.

24 Ledte de den unge brud
alt til sit brudehus;
for går Ebbe Skammelsøn,
han bær for hender blus.

25 Ledte han den unge brud
alt ad den højloftsbro:
„Og drages eder det til minde,
I gav mig eders tro?”

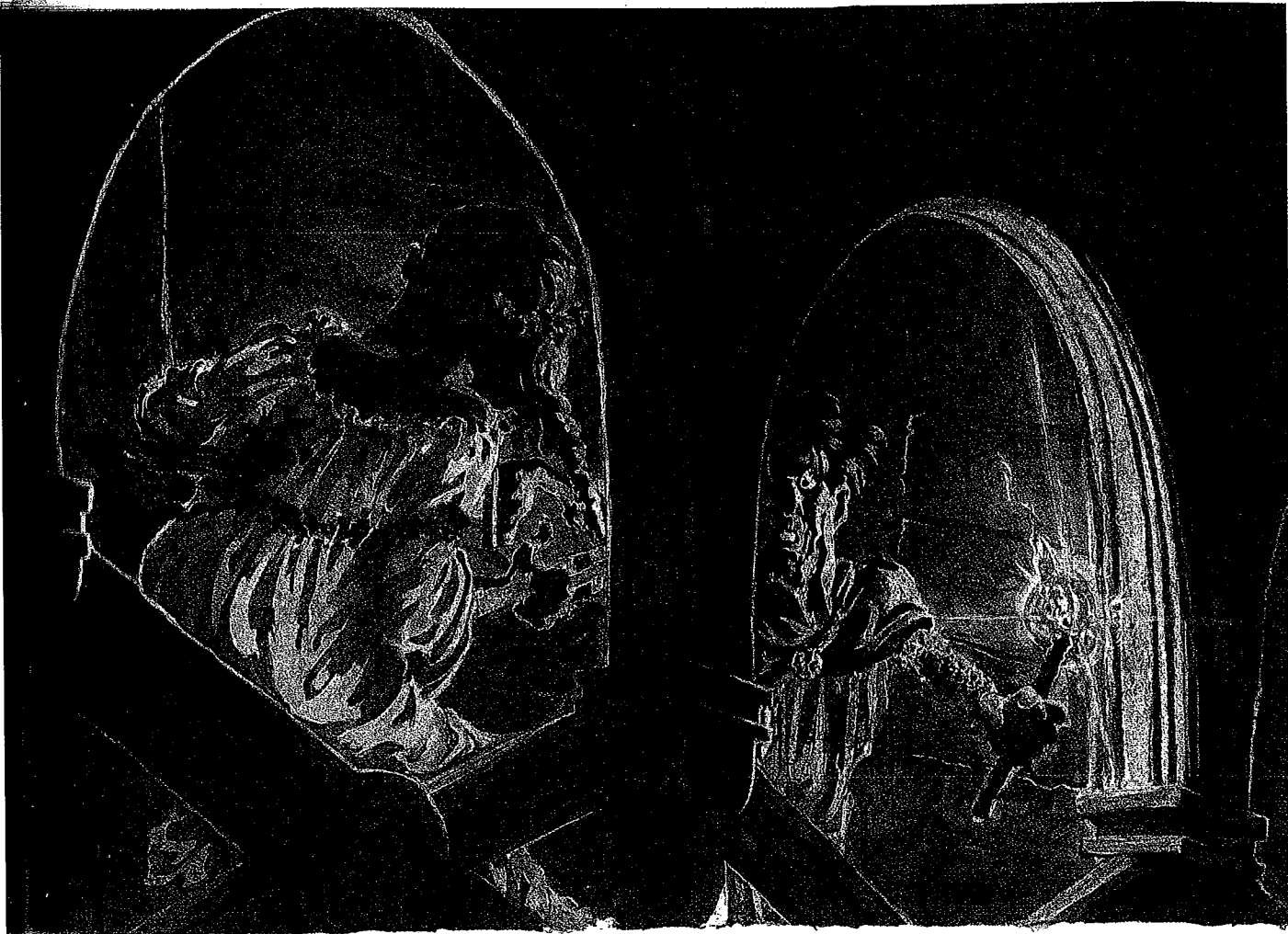
26 „Al den tro, jeg eder gav,
den haver Peder, eders broder;
al’ de dage, jeg må leve,
jeg vil eder være for moder.”

27 Det svared Ebbe Skammelsøn,
hannem randt tår å kind:
„Jeg havde agtet eder til hustru
og ikke til moder min.

28 Høre I, jomfru Lucelille,
I rømmer med mig af land!
Jeg vil slå Peder, min broder, ihjel
og lide for eder den tvang!”

29 „Slår I Peder, eders broder, ihjel,
og siden skal I mig miste;
så må I sørge eder selv ihjel
som vilden fugl å kviste.”

30 Det var Ebbe Skammelsøn,
han sit sværd uddrog;
det var Lucelille,
han til jorden vog.

31 Så tog han det blodige sværd
alt under sin skarlagenskind;
så gik han i stenstuen
for Peder, sin broder, ind.

32 „Hør du, Peder Skammelsøn,
og du tøver alt for længe!
Det er alt en sejerstund,
si'n bruden gik til senge.

33 Hør du, Peder Skammelsøn,
du far alt med leg!
Bruden sidder i brudeseng,
bier dig efter bleg.“

34 „Hør du, Ebbe Skammelsøn,
og kære broder min;
jeg lover dig i denne nat
at sove hos bruden min!“

35 Det var Ebbe Skammelsøn,
han sit sværd uddrog;
det var Peder Skammelsøn,
han til jorden vog.

36 Hans fader misted hans venstre fod;
hans moder sin højre hånd;
fordi træder Ebbe Skammelsøn
så vidt i fremmede land.
*Fordi træder Ebbe Skammelsøn
så mangen sti vild.*